

บรรณานุกรม

ภาษาไทยหนังสือ

- กระมล ทองธรรมชาติ. และ กมล สมวิเชียร, หัวเลี้ยวหัวต่อของนโยบายต่างประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2514.
- ฉลอง สุนทรวานิชย์. รัสเซีย-ไทย สมัยรัชกาลที่ 5-6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
สร้างสรรค์, 2516.
- ดิเรก ชัยนาม. ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช. 2513.
- แถมสุข นุ่มนนท์. "นโยบายต่างประเทศของไทยสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2." การเมือง
การต่างประเทศในประวัติศาสตร์ไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช,
2524.
- เพ็ญศรี คุ้ม. การต่างประเทศกับเอกราชและอธิปไตยของไทย (ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ถึง
สมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม). กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527.
- สุคนัย ศรีสุข. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2518.
- สมบุญ ไพโรหิรัญ. บันทึกเหตุการณ์ทางการเมืองตั้งแต่ 24 มิถุนายน 2475 ถึง 25 ธันวาคม
2525. กรุงเทพมหานคร : สถาบันค้นคว้าและวิจัยทางสังคมและเทคนิควิทยา,
2517.
- สืบแสง พรหมบุญ. ความสัมพันธ์ในระบบบรรณาการระหว่างไทยกับจีน. กาญจนา ละอองศรี
แปล. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการ
ตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2525.

เอกสารประกอบการสัมมนาและเอกสารอื่น ๆ

- กรมล ทองธรรมชาติ. "ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยสมัยสร้างประชาธิปไตย." เอกสารการสอนชุดวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หน่วยที่ 6. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.
- กรมล ทองธรรมชาติ และ คณะ, "ทัศนะชนชั้นนำของไทยต่อความมั่นคงแห่งชาติ : ความหมายสำหรับภูมิภาคเอเชียอาคเนย์." จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- จุลชีพ ชินวรรณ. "นโยบายต่างประเทศของไทยต่อมหาอำนาจ." เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องนโยบายต่างประเทศของไทย จัดโดย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง วันที่ 24 มกราคม 2527.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. "ความสำเร็จของสหภาพโซเวียตในการดำเนินนโยบายขยายบทบาทของตนเข้ามาในเอเชียอาคเนย์." เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องนโยบายต่างประเทศของสหภาพโซเวียต จัดโดย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 17 กันยายน 2527.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. "ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหภาพโซเวียต" เอกสารการสอนชุดวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หน่วยที่ 8 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.
- นิตย พิบูลสงคราม, "สถานการณ์ระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยและการดำเนินนโยบายต่างประเทศ." เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องบทบาทของกระทรวงการต่างประเทศในด้านความมั่นคงและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จัดโดย สถาบันการต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2526.
- สถิตย์ เสถียรไทย. "สหภาพโซเวียตกับความมั่นคงของประเทศไทย." เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2524-2525.

สุขุมพันธ์ บริพัตร, ม.ร.ว. "จากอดีตสู่ปัจจุบัน : ความต่อเนื่องในนโยบายต่างประเทศของ
ไทย." เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องนโยบายต่างประเทศของไทย : ความ
สำเร็จหรือความล้มเหลว." จัดโดย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
วันที่ 24 มกราคม 2527.

สุขุมพันธ์ บริพัตร, ม.ร.ว. "สู่โฉมหน้าใหม่ ? อาเซียน-เวียดนามกับปัญหาแกมพูชา" เอกสาร
วิชาการ สถาบันศึกษาความมั่นคงและนานาชาติ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรกฎาคม 2528.

สุรชาติ บำรุงสุข. "ไทย-สหรัฐ : ความสัมพันธ์ยุค เปรม-เรแกน." เอกสารวิชาการ
สถาบันศึกษาความมั่นคงและนานาชาติ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรกฎาคม 2528.

_____. "นานาชาติชนะว่าด้วยคลังอาวุธสำรอง." เอกสารวิชาการ สถาบันศึกษาความมั่นคง
และนานาชาติ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กุมภาพันธ์ 2530.

บทความในวารสารและหนังสือพิมพ์

เขียน ธีระวิทย์. "ข้อสังเกตเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศของไทย." สังคมศาสตร์ปริทัศน์
ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม 2518) : 18-29.

เขียน ธีระวิทย์. "นโยบายต่างประเทศของไทย." สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 29 ฉบับที่ 18
(กันยายน 2516) : 35-38

ชาญ อังสุโชติ. "การมาเยือนของกองเรือโซเวียต." สราญรมย์ ปีที่ 31 ฉบับวันที่ 10
กุมภาพันธ์ 2524 : 353-360.

ชาติรี ฤทธารมย์. "การปิดล้อมสาธารณรัฐประชาชนจีนของโซเวียต : ทางไปสู่ความสำเร็จ
หรือความล้มเหลว." เอเชียปริทัศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 5 (เมษายน-มิถุนายน 1514):
1-35.

_____. "นโยบายการค้ากับประเทศสังคมนิยม." เข็มทิศ 11 กุมภาพันธ์ 2521 : 7.

บัญชา มินทชินทร์. "เวียคนามและสหภาพโซเวียต." สรณธรรม ปีที่ 16 ฉบับวันที่ 10
กุมภาพันธ์ 2529 : 99-102

ปรก อัมระนันท์. "ความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐฯ." สรณธรรม ปีที่ 31 ฉบับวันที่ 10 กุมภาพันธ์
2524 : 281-291

ประสงค์ สุนศิริ. "นโยบายและการปฏิบัติของรัฐบาลต่อปัญหาความมั่นคงชายแดนระหว่าง
ไทย-กัมพูชา และ ไทย-ลาว." รัฐสาร เล่มที่ 25 ฉบับที่ 2 (เมษายน
2525) : 25-41.

ปรีชา เปี่ยมพงศ์ศาสต์. "ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างโซเวียตกับเวียคนาม."
เอเชียปริทัศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (เมษายน-มิถุนายน) : 73-100.

_____ . "เมืองไทย 2519 : ลมแรงจากมอสโก." ประชาชาติ ปีที่ 13 ฉบับที่ 112
(8 มกราคม 2519) : 32-39.

_____ . "วัยเบญจเพสของ พ.ร.บ.คอมมิวนิสต์ : ผักหน้าทางแปงใหม่" ข่าวไทยนิกร
ปีที่ 2 ฉบับที่ (30) 45 (สิงหาคม 2521) : 37-38.

สุรัชย์ ศิริไกร. "นโยบายต่างประเทศของสหภาพโซเวียตกับข้อเสนอความมั่นคงปลอดภัยร่วม
กันในเอเชีย" รัฐศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2519) :
89-141.

วิทยานิพนธ์

จุฬาร เอื้อรักสกุล. "กรณีมาซาเกช : ศึกษาการตัดสินใจในภาวะวิกฤตการณ์."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

สิริบุญ บุญเปี่ยม. "นโยบายฝักใฝ่โซเวียตของเวียคนาม : ศึกษาปัจจัยที่กำหนดทางเลือกของ
เวียคนาม ปี 1978-1979." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

อัมพร ตั้งเสรี. "วิเทศบายของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีต่อมหาอำนาจยุโรป." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

จุลสาร หนังสือพิมพ์ จดหมายเหตุ

จุลชีพ ชินวรโรณ. "วิกฤตการณ์ชายแดนไทย-กัมพูชา กรณีโนนหมากมูน." จุลสารชุด เบื้องหลังเหตุการณ์ปัจจุบัน, สิงหาคม 2523.

ไทยรัฐ 4 พฤศจิกายน 2523.

มติชน 4 มีนาคม 2530.

สยามรัฐ 24 มีนาคม 2522ง

3 เมษายน 2522.

6 เมษายน 2522.

22 กันยายน 2522.

4 พฤศจิกายน 2523.

24 ตุลาคม 2524.

สยามจดหมายเหตุ ปีที่ 10 ฉบับที่ 14 (24 มีนาคม - 4 เมษายน 2528).

คำให้สัมภาษณ์ สุนทรพจน์ คำแถลงนโยบายและอื่น ๆ

คำแถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 37 ณ สภาผู้แทนราษฎร วันที่ 19 มีนาคม 2518.

คำให้สัมภาษณ์ของ ดร.เขียน ธีระวิทย์. ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา ใน "ไทยกับปัญหา กัมพูชา" เอกสารวิชาการของสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สิงหาคม 2528.

คำให้สัมภาษณ์ของ พล.ต.ชาติชาย ชุณหะวัณ. อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ต่อ ผศ.ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร ใน จุฬาร เอ้อรักสกุล. "กรณีมาลาเกษ ศึกษาการตัดสินใจนโยบายในภาวะวิกฤตการณ์" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

คำให้สัมภาษณ์ของ พล.อ.อ.สิทธิ เสวตศิลา. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
ในรายการ "สนทนาปัญหาบ้านเมือง" ทางไทยทีวีสีช่อง 3 เมื่อวันที่ 18
สิงหาคม 2528 เวลา 18.00 น.

พระราชบัญญัติว่าด้วย คอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2476

สุนทรพจน์ของ พล.อ.อ.สิทธิ เสวตศิลา. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เนื่อง
ในโอกาสเปิดการสัมมนาเรื่อง "บทบาทของกระทรวงการต่างประเทศในด้านความ
มั่นคงและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ" ณ กระทรวงการต่างประเทศ
เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2528.

ภาษาอังกฤษ

Book

Jha, Ganganath. Foreign Policy of Thailand New Delhi : Radiant Publisher
1975.

Lerche, Charles O. Jr. and Said, Sbdul A. Concepts of International
Politics in Global Perspective. 3 rd ed. New Jersey :
Prentice Hall, Inc., 1979.

Morell, David. and Chai-ana Samudavanija. Political Conflict in
Thailand : Reform, Reaction, Revolution. Cambridge, Ma :
Oelgeschlager, Gunn and Hain, Publishers, Inc., 1981.

Morrison, Charles E. and Suhrke, Astri. Strategics of Survival : The
Foreign Policy Dilemmas of Smaller Asian State. Queensland :
University of Queensland Press, 1978.

Taylor, Jay. China and Southeast Asia : Peking revolutions with
Revolutionary Movements 2nd ed. New York : Praeger Publisher,
1976.

Article

- _____. "Courting Moscow at Arm' Length." The Nation (7 January 1987) : 4.
- Heinzig, Dieter. "The Role and Interest of the USSR in Indochina" Paper Present at International Conference on Indochina and Problems, of Security and Stability in Southeast Asia, Chulalongkorn University, Bangkok, 19-20 June 1981.
- McLane, Charles B. "The USSR Policy in Asia." Current History P. 203-214 Vol. 9 No. 290 (October 1965).
- McLane, Charles B. "Soviet-Asian Relations" Soviet-Third World Relations Vol. 2, P. 136-140. London : Central Asian Research Centre, 1973 : 136-140.
- Prasong Soonsiri. "Soviet Activity in Southeast Asia" Bangkok Post 22 January 1984. : 6
- Sarasin Viraphol, Directions of Thai Foreign Policy occasional paper No. 40, Institute of Southeast Asian Studies, 1976.
- Shirk, Paul r. "Thai-Soviet Relations" Asian Survey, P. 74-75. September 1969.
- Sompong Kittinarodorn. "More Trade May Help to Improve Thai-Soviet Ties" The Nation (7 November 1984) : 4
- Sukhumbhand Paribatra. "In Search of Security Thailand's Armed Force and Defence Since 1975." Institute of Security and International Studies, Chulalongkorn University, February 1986.

Sukhumbhand Paribatra. "Thailand's Defence Policy in The Post War Era."
 Paper Presented for the Social Science Association of Thailand's
 Public Policy Programme at Pattaya, 22 February 1986.

_____. "Thai Doubt About Soviet Collective Security" Asian Note
Fortnightly (23 July 1969).

_____. "Thailand" Soviet Activity in Southeast Asia June 1970-
 July 1971, p. 21-22. Southeast Asia Treaty Organization
 Paper No. 51, August 1971.

_____. "Thailand Expels Soviet Diplomat" Asian Note Fortnightly
 (17 October 1966).

Young Kenneth. "Thailand's Role in Southeast Asia" Current History
 P. 86-96 February 1969.

OTHER MATERIALS

H.E. Air Chif Siddhi Savetsila. "Thailand's Perception of Regional
 Order in Southeast Asia" Speech at COSMOS Club, Washington
 D.C., 7 October 1983.

Radio Moscow. 20 May 1966. cited by Charles B. McLane. Soviet-
 Asean Relations. Vol. 2 of Soviet-Thaird World Relations,
 London : Central Asian Research Centre, 1973 : 136.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

(คำแปลชั่วคราว)

แถลงการณ์ร่วมไทย-โซเวียต

1. ตามคำเชิญของรัฐบาลแห่งสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย ได้มาเยือนสหภาพโซเวียตเป็นทางการ ตั้งแต่วันที่ 21 ถึงวันที่ 27 มีนาคม 2522
2. นอกจากกรุงมอสโกแล้ว นายกรัฐมนตรีและคณะได้ไปเยือนเมืองเลนินกราด คณะได้มีโอกาสพบเห็นรู้จักชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโซเวียตและความสำเร็จของสหภาพโซเวียตในด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม อาคันตุกะผู้มีเกียรติจากประเทศไทย และคณะได้รับการต้อนรับด้วยไมตรีจิตในทุกแห่งที่ไปเยือนซึ่งคณะได้แสดงความขอบคุณอย่างสุดซึ้ง
3. หัวหน้ารัฐบาลของไทยได้ไปวางหรีด ณ สุสานของ วี. ไอ. เลนิน และหลุมฝังศพของทหารนิรนามในระหว่างที่พำนักอยู่ในกรุงมอสโก
4. พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทยพบปะหารือกับนาย แอล. ไอ. เบรชเนฟ เลขาธิการคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งสหภาพโซเวียต และประธานคณะอภิมุขแห่งสหภาพโซเวียต
5. ได้มีการประชุมระหว่าง นายอเล็กเซ เอ็น. โคธิยิน สมาชิกฝ่ายการเมืองของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียต และนายรัฐมนตรีแห่งสหภาพโซเวียต นายอี. เคร. เอ. โกรมีโก สมาชิกฝ่ายการเมืองของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียต และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหภาพโซเวียต กับพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทย โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ คือ ฝ่ายสหภาพโซเวียต
  1. นายนิโคลาย เอส. ปาโตเชฟ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าต่างประเทศ
  2. นายเซเมน เอ. สกาชคอฟ
ประธานคณะกรรมการแห่งรัฐเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

3. จอมพลนิโคลาย วี. โอการ์คอฟ
 เสนาธิการทหาร
 รัฐมนตรีช่วยว่าการกลาโหมคนที่หนึ่ง
4. นายนิโคลาย พี. ฟิรูบิน
 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
5. นายยูรี ไอ. คูชเนตซอฟ
 เอกอัครราชทูตโซเวียตประจำประเทศไทย
6. นายอิกอร์ เอ. โรกาเซฟ
 อธิบดีกรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กระทรวงการต่างประเทศ
 ฝ่ายประเทศไทย
1. นายสุนทร หงส์ลดารมภ์
 รองนายกรัฐมนตรี
2. ดร.อุทิศร์ ปาจรียางกูร
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
3. พลเอกเล็ก แนวมาลี
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
4. นายปรีดา วรรณสูต
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
5. นายสมพร บุญคุปต์
 รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
6. นายเกษม จาติกวณิช
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
7. นายปรก อัมระนันท์
 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
8. พลเอกเสริม ณ นคร
9. นายสฤติย์ เสถียรไทย
 เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงมอสโก

6. ในการเจรจาซึ่งได้ดำเนินไปด้วยความตรงไปตรงมาและความเข้าใจซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนทัศนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทวิภาคีในด้านต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาระหว่างประเทศที่สำคัญซึ่งทั้งสองฝ่ายมีความสนใจร่วมกัน

7. หัวหน้ารัฐบาลของประเทศทั้งสองได้ยืนยันเจตน์จำนงของสหภาพโซเวียตและประเทศไทยที่จะกระชับความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือระหว่างกันต่อไป เพื่อประโยชน์ของประชาชนของประเทศทั้งสอง ทั้งสองฝ่ายได้แสดงเจตน์จำนงที่จะพัฒนาความสัมพันธ์เหล่านี้ต่อไปให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และได้ตกลงในหลักการที่จะขยายสายสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ การค้า วิทยาศาสตร์และวิชาการระหว่างกันบนมูลฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน

8. ทั้งสองฝ่ายเห็นว่า การขยายการติดต่อระหว่างประชาชนของประเทศทั้งสองในด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น การแลกเปลี่ยนการเยือนทางด้านรัฐสภา การแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมและการกีฬา การพัฒนาการท่องเที่ยว จะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ไว้ใจได้และความเข้าใจระหว่างกันของประชาชนของประเทศทั้งสองให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

9. ทั้งสองฝ่ายมีความพึงพอใจที่เห็นว่าสหภาพโซเวียตและประเทศไทยมีจุดยืนที่ตรงกันหรือใกล้เคียงกันในปัญหาระหว่างประเทศหลายปัญหาด้วยกัน และต่างก็ได้ย้ำความมุ่งมั่นของตนที่จะเพียรพยายามต่อไปที่จะเสริมสร้างสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ การป้องกัน การคุกคามของสงคราม หรือการใช้กำลังเพื่อให้มีสันติภาพและเสถียรภาพ ความมั่นคงและความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประชาชนและประชาชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

10. สหภาพโซเวียตและประเทศไทยได้ยืนยันความปรารถนาที่จะดำเนินการต่อไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการผ่อนคลายนความตึงเครียดระหว่างประเทศ และการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศทุกประเทศ

11. ทั้งสองฝ่ายได้เน้นถึงความสำคัญและความรีบด่วนที่จะแก้ไขปัญหาความหยุดยั้ง การแข่งขันด้านอาวุธและการปฏิบัติตามมาตรการลดกำลังอาวุธที่มีประสิทธิภาพ ในการนี้ ทั้งสองฝ่ายได้สนับสนุนข้อเสนอนี้ซึ่งสมาชิกสามัญพิเศษของสหประชาชาติว่าด้วยการลดกำลังอาวุธได้ให้ความเห็นชอบแล้ว และได้แสดงความพร้อมที่จะร่วมมือกับทุกประเทศ เพื่อให้มีการปฏิบัติตามข้อเสนอนี้ ทั้งสองฝ่ายได้ย้ำว่าการที่สหภาพโซเวียตและสหรัฐอเมริกา จะทำความตกลงฉบับใหม่เกี่ยวกับการจำกัดอาวุธยุทธศาสตร์เพื่อการจู่โจม จะมีส่วนช่วยที่สำคัญต่อการแข่งขันด้านอาวุธ

12. ทั้งสองฝ่ายเห็นว่าจะมีความจำเป็นที่จะใช้ความพยายามต่อไป เพื่อประโยชน์แห่งการเสริมสร้างสันติภาพในโลก รวมทั้งในเอเชีย และการพัฒนาความร่วมมือระหว่างรัฐบาล มูลฐานแห่งหลักการความเสมอภาคทางอธิปไตย การไม่ใช้กำลัง การละเมิดพรมแดนมิได้บุรณาภาพแห่งดินแดนและความเป็นอิสระทางการเมือง การไม่แทรกแซงในกิจการภายในของรัฐอื่น ทั้งสหภาพโซเวียตและไทยมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งต่อการรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีการติดต่อปรึกษาหารือกันเพื่อหามาตรการที่สร้างสรรค์ในการส่งเสริมจุดมุ่งหมายดังกล่าว

13. นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยได้อธิบายถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลไทยที่จะดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เป็นอิสระบนมูลฐานของหลักการอยู่ร่วมกันโดยสันติ และมุ่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ฉันมิตรกับทุกประเทศ โดยไม่คำนึงถึงระบบการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดแก่สันติภาพ ความก้าวหน้าและความเจริญรุ่งเรือง ฝ่ายโซเวียตได้รับทราบด้วยดีและด้วยความยินดี และเชื่อว่าประเทศไทยสามารถมีส่วนร่วมในกิจการที่สร้างสรรค์ต่อสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาคนี้

14. ฝ่ายไทยได้อธิบายถึงกิจกรรมของสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ซึ่งมุ่งประสงค์เสริมสร้างความร่วมมือระดับภูมิภาคในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของบรรดาสมาชิก ฝ่ายโซเวียตได้ย้ำว่า สหภาพโซเวียตซึ่งมีนโยบายต่อต้านกลุ่มการเมือง การทหารและกลุ่มเศรษฐกิจที่มีลักษณะปิด รับแถลงการณ์ของผู้นำของรัฐสมาชิกอาเซียนที่ว่าประเทศเหล่านี้ต้องการที่จะพัฒนาความร่วมมือระดับภูมิภาคในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และสมาคมนี้มีได้มีลักษณะทางการทหาร ฝ่ายโซเวียตประกาศว่า สหภาพโซเวียตพร้อมที่จะสร้างสายสัมพันธ์ที่มีประโยชน์ร่วมกันยิ่งขึ้นในการดำเนินความสัมพันธ์กับรัฐสมาชิกของอาเซียน ฝ่ายโซเวียตมีทัศนคติที่ดีต่อแนวความคิดที่ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ร่วมกันเสนอให้มีการจัดตั้งเขตสันติภาพในภูมิภาคแถบนั้น

15. ทั้งสองฝ่ายได้แสดงความห่วงใยเป็นอย่างมากต่อความตึงเครียดที่มีอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งอาจยังผลร้ายแรงต่อสันติภาพและความปลอดภัยของประชาชนในภูมิภาคนี้ ได้ทั้งสองฝ่ายได้ย้ำถึงความจำเป็นรีบด่วนในการที่จะหาวิธีแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ซึ่งเป็นวิธีแก้ไขในทางสันติและยุติธรรม เพื่อที่จะให้สันติภาพและความมั่นคงกลับคืนมาสู่ภูมิภาค

16. ทั้งสองฝ่ายได้แสดงถึงความตั้งใจที่จะเพียรพยายามในทุกวิถีทางที่จะช่วยให้จัดทำอนุสัญญาฉบับใหม่ในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลดำเนินไปด้วยดี ทั้งสองฝ่าย

พิจารณาเห็นความสำคัญว่า การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวควรจะทำารุคหน้าไปมากขึ้นในการประชุมสมัยต่อไป

17. ทั้งสองฝ่ายพิจารณาเห็นความจำเป็นที่จะดำเนินการเพื่อแก้ไขโครงสร้างของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ บนพื้นฐานแห่งความยุติธรรมและความเที่ยงธรรม อันจะเป็นการช่วยเกื้อกูลต่อการสถาปนาระบบเศรษฐกิจใหม่ระหว่างประเทศ โดยอาศัยหลักแห่งการเคารพต่ออธิปไตยแห่งชาติ และหลักการแห่งความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งสองฝ่ายแสดงความหวังว่า การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนาครั้งที่ 5 ที่จะมีขึ้น ณ กรุงมะนิลา จะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

18. สหภาพโซเวียตและประเทศไทยเห็นพ้องที่จะกระทำต่อไปเพื่อเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของสหประชาชาติในการดำรงไว้ซึ่งสันติภาพทั่วไปในโลกเป็นการถาวรรวมทั้งเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความปลอดภัยของสหประชาชาติและการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศตามกฎบัตรสหประชาชาติ

19. ทั้งสองฝ่ายได้แสดงความชื่นชมยินดีที่ได้มีการเปลี่ยนทัศนคติกันในครั้งนี้ และย้ำถึงคุณประโยชน์ของการติดต่อคบค้าเป็นส่วนตัวระหว่างผู้นำของประเทศทั้งสอง ทั้งสองฝ่ายแสดงความเต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนทัศนคติกันอย่างสม่ำเสมอในเรื่องการพัฒนาความสัมพันธ์ทวิภาคี รวมทั้งในปัญหาระหว่างประเทศที่มีความสำคัญและมีความสนใจร่วมกัน

20. พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยได้เชิญ นายอเล็กเซ เอ็น. โคริซิน นายกรัฐมนตรีแห่งสหภาพสาธารณรัฐนิยมีโซเวียต ให้ไปเยือนประเทศไทยเป็นทางการซึ่งก็ได้รับการสนองตอบด้วยความขอบคุณ

ภาคผนวก ข.

บันทึกเหตุการณ์ความร่วมมือระหว่างไทย-โซเวียต

พฤศจิกายน 2516

คณะบัลเลต์จากเลนินกราด โอเปราและบัลเลต์เธียเตอร์ นำโดย เอ. คีรอฟได้เปิดการแสดงในฐานะอาคันตุกะแห่งประเทศไทย บรรดานักแสดงโซเวียตได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น พร้อมกันนั้นหนังสือพิมพ์ไทยทั้งหลายก็ได้เสนอข่าวอย่างกว้างขวางถึงการมาเยือนครั้งนี้

มกราคม 2517

คณะนักศึกษาไทยนำโดยนายสมาน สังขมาลี อธิบดีกรมสามัญศึกษาได้เดินทางไปเยือนสหภาพโซเวียตโดยการเชิญจากกระทรวงศึกษาธิการแห่งสหภาพโซเวียตโซเชี่ยลลิสต์ ระหว่างการเยือน อาคันตุกะจากไทยได้ศึกษาดูถึงระบบการศึกษาในสหภาพสาธารณรัฐโซเชี่ยลลิสต์พร้อมกับได้เยี่ยมเยียนสถาบันและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งโรงเรียนอนุบาลอีกหลายแห่ง

กุมภาพันธ์

วี. โปรมายสลิอฟ ประธานคณะกรรมการบริหารแห่งกรุงมอสโกวีได้เดินทางมาเยือนไทย ผู้ว่าการนครหลวงของโซเวียตได้เรียนรู้ถึงเรื่องเกี่ยวกับกรุงเทพมหานครตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ในการบริหารกรุงเทมหานคร

มีนาคม

วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรได้จัดนิทรรศการเกี่ยวกับสหภาพโซเวียตขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างนักศึกษากับคณะต่าง ๆ ในวิทยาลัย นิทรรศการครั้งนี้ได้แสดงภาพถ่ายเกี่ยวกับชีวิตในสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชี่ยลลิสต์ ประมาณ 1,000 ภาพ พร้อมกับการบรรยายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับรัสเซียโดย เอ. คารชวาแห่งสถานเอกอัครราชทูตสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชี่ยลลิสต์ด้วย

เมษายน-พฤษภาคม

ระหว่างวันกรรมกร ได้มีการจัดนิทรรศการแสดงความเป็นปึกแผ่นของกรรมกร ขึ้น ในโอกาสวันที่ระลึกระหว่างประเทศที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นิทรรศการครั้งนี้ก็แสดงภาพถ่ายเกี่ยวกับสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชียนลิสต์ด้วย นักศึกษาซึ่งจัดนิทรรศการนี้ขึ้นได้จัดทำเอกสารขยายความเกี่ยวกับภาพนี้อีกเช่นกัน

พฤษภาคม

สมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาได้เสด็จไปทรงเยือนสหภาพโซเวียตตาม คำกราบทูลเชิญของคณะเปเรชียเคียมแห่งสภาสูงสุดของโซเวียต ระหว่างที่ทรงพำนักในสหภาพ- สาธารณรัฐโซเวียตโซเชียนลิสต์ พระองค์ได้ทรงเยือนกรุงมอสโก เลนินกราดและเคียฟอันเป็น เมืองหลวงของรัฐยูเครน พระองค์ได้ทรงพบปะกับบรรดาบุคคลชั้นผู้นำทั้งหลาย เช่น อีวาน กูเชตสกี รองประธานคณะเปเรชียเคียมแห่งสภาสูงสุดของโซเวียต มิคเฮล เกโธรภาคเซเลซา- อธิการคณะเปเรชียเคียมแห่งสภาสูงสุดโซเวียต อลาราโปนี่โคว่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง ศึกษาธิการระดับมัธยมชั้นสูงและพิเศษ ตลอดจนบรรดาข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของโซเวียตอื่น ๆ

พระอากันตุกะจากไทยพระองค์นี้ได้ทรงเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการศึกษาระดับมัธยมและ ความสำเร็จของสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชียนลิสต์ทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและ วัฒนธรรม

ในการประทานสัมภาษณ์แก่นักข่าวจากสำนักข่าวในวอสตี (เอพีเอน) สมเด็จพระพี่ นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาทรงชี้ให้เห็นว่าการเสด็จเยือนสหภาพโซเวียตของพระองค์ครั้งนี้ ได้ให้ประโยชน์นานับการ พระองค์ตรัสว่า "การเดินทางครั้งนี้ทำให้ฉันเชื่อถึงความรู้สึกเป็นมิตร ของประชาชนชาวโซเวียตที่มีต่อประเทศไทยทั้งทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ประเทศของ เราทั้งสองมีความแตกต่างกัน และน่าสนใจที่จะมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกันขึ้น...ฉัน หวังว่าในแต่ละปีที่ผ่านมาไปการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประเทศของเราทั้งสองในด้านการศึกษาและ วัฒนธรรมนั้นจะยิ่งขึ้นไป"

พฤษภาคม-มิถุนายน

คณะผู้แทนจากกรุงเทพมหานคร นำโดยนายอรรถ วิสูตรโยธาภิบาล อดีตผู้ว่าการ กรุงเทพมหานคร ได้เดินทางไปเยือนสหภาพโซเวียตตามคำเชิญของคณะกรรมการบริหารนคร มอสโกแห่งผู้ช่วยกรรมการโซเวียต ผู้มาเยือนคณะนี้ได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับสภาพทางเศรษฐกิจ

แห่งมอสโก และการปฏิบัติงานของนครมอสโกแห่งโซเวียตองค์กรทางกฎหมายและการบริหารงานในนครอันใหญ่แห่งหนึ่งของยุโรป คณะผู้แทนชุดนี้ยังได้เดินทางไปเยือนนครเลนินกราดซึ่งใหญ่เป็นอันดับสองของโซเวียตด้วย

ในการให้สัมภาษณ์กับนักข่าวโนวอสตี (เอพีเอ็น) นายอรรถ วิสูตรโยธาภิบาล ได้ชี้ให้เห็นว่า เขามีความประทับใจอย่างลึกซึ้งต่อการดำเนินงานในเขตเทศบาลนครมอสโก ซึ่งเต็มไปด้วยสมรรถภาพทั้งในด้านความสะอาดการเคารพต่อคำสั่งตามกฎหมายถนนหนทาง อัตราการก่อสร้างที่อยู่อาศัยและบริการขนส่งสาธารณะในมอสโก ในตอนสุดท้ายของการให้สัมภาษณ์ อดีตผู้ว่าการกรุงเทมหานครกล่าว "ข้าพเจ้าหวังว่า มิตรภาพระหว่างมอสโกกับกรุงเทพ คงจะกระชับแน่นและลึกซึ้งยิ่งขึ้น"

เมษายน-กรกฎาคม

การสัมมนาว่าด้วยกำหนดมาตรฐานและการตั้งดวงวัดซึ่งคณะกรรมการแห่งรัฐของสหภาพโซเวียตเกี่ยวกับมาตรฐานของสหภาพโซเวียตร่วมกับองค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเอ็นไอซีโอ) จัดให้มีขึ้นในสหภาพโซเวียต ในบรรดาผู้ที่เข้าร่วมประชุมนี้ก็มี นิพนธ์ สุวรรณสุขโรจน์ และชลิท หอมทวล ชำราชการนักวิทยาศาสตร์แห่งสถาบันกำหนดมาตรฐานทางอุตสาหกรรมของไทยรวมอยู่ด้วย ชลิท หอมทวล ได้กล่าวกับนักข่าวของสำนักข่าวโนวอสตี (เอพีเอ็น) ดังนี้ "สหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชี่ยลลิสต์พร้อมมูลด้วยความชำนาญทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐาน การตั้งดวงวัด และการตรวจสอบคุณภาพ ที่สำคัญที่สุดก็คือสหภาพโซเวียตได้ถ่ายทอดความเชี่ยวชาญนี้ให้กับบรรดาประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ อย่างเต็มที่ เท่าที่เราทราบ มีหลายสิ่งหลายอย่างด้วยกันจากการร่วมประชุมครั้งนี้ที่เป็นประโยชน์สำหรับนำไปใช้ในสถาบันของเรา"

สิงหาคม

กลุ่มสตรีไทยได้เดินทางมาเยือนสหภาพโซเวียตพร้อมกับนำพระพุทธรูปไปมอบเป็นของขวัญแก่ชุมชนพุทธศาสนาชาวโซเวียต "ของขวัญชิ้นนี้" นางสมถวิล แสงสภา สมาชิกคนหนึ่งในคณะกล่าวในงานเลี้ยงรับรองที่ศาลาสันติธรรมกับประชาชนต่างประเทศของมอสโก "มิได้มีความหมายเฉพาะพุทธศาสนิกชนชาวโซเวียตเท่านั้น แต่เป็นของขวัญแก่ประชาชนโซเวียตทั้งหมด เป็นการแสดงออกถึงความปรารถนาเพื่อมิตรภาพและความร่วมมือระหว่างกันและกันกับสหภาพโซเวียต"

สิงหาคม - กันยายน

นางลัดดา ถนัดหัตถกรรม รองประธานสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทยพร้อมด้วยนางสุภัทร สวัสดิรักษ์ แห่งนิตยสารรายสัปดาห์สกุลไทย ได้เดินทางไปเยี่ยมสหภาพโซเวียตตามคำเชิญของสำนักข่าวโนเวสต์ อาคันตุกะทั้งสองได้พักอยู่ในมอสโก และได้เดินทางไปยังเลนินกราด ทบิลีซี - เมืองหลวงของรัฐอร์เยียและมินส์ค์ - เมืองหลวงของเบโลเซีย ทั้งสองได้พบปะกับนักหนังสือพิมพ์โซเวียต นักเขียน ผู้สนใจทางตะวันออก และบรรดาสมาชิกชั้นนำขององค์การสตรีทั้งหลาย และได้เยี่ยมอนุสรณ์กอร์กี - เลนินสกีเย อันเป็นส่วนหนึ่งของมอสโกซึ่งจัดเป็นอนุสรณ์แด่ผู้ก่อตั้งรัฐโซเวียต รวมทั้งโรงงาน โรงละคร พิพิธภัณฑ์และชมรมต่าง ๆ ของโซเวียต

ในการกล่าวระหว่างการพบกับสหായร่วมวงการโซเวียต นางสุภัทรได้ชี้ให้เห็นระหว่างการให้สัมภาษณ์แก่โนเวสต์ว่า " การแลกเปลี่ยน การสร้างสรรค์และการติดต่อเพื่อถ่ายเทความคิดใหม่ ๆ ระหว่างนักเขียนจะช่วยให้งานของนักเขียนเป็นที่น่าพอใจยิ่งขึ้น และงานนี้มีจุดหมายสุดท้ายในอันที่จะปรับปรุงความเข้าใจร่วมกันระหว่างประชาชน ตลอดจนเสริมสร้างสันติภาพในโลกให้แข็งแกร่ง เราหวังว่าการเดินทางมาครั้งนี้จะช่วยให้มีการส่งเสริมความเข้าใจร่วมกันระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ "

กันยายน - ตุลาคม

คณะผู้นำขบวนการสิทธิสตรีนำโดย หม่อมคุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา ประธานกรรมการมูลนิธิสมประสงค์ และอาจารย์อาวุโสแห่งโรงเรียนสมประสงค์ ได้เดินทางไปเยือนสหภาพโซเวียตระหว่าง 26 กันยายนถึง 8 ตุลาคม ตามคำเชิญของคณะกรรมการสตรีแห่งโซเวียต ระหว่างพำนักในสหภาพสาธารณโซเวียตโซเชี่ยลลิสต์ คณะอาคันตุกะจากไทยได้เยี่ยมชมมอสโกว์ และเลนินกราดอันเป็นศูนย์กลางสำคัญทางอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมรวมทั้งลัดเวียอันเป็นรัฐหนึ่งในสาธารณรัฐของโซเวียตย่านบอลติก สมาชิกของผู้แทนคณะนี้ได้พบปะและสนทนากับบรรดารัฐบุรุษโซเวียตและผู้นำชุมชน ตลอดจนกรรมการเกี่ยวกับการวัฒนธรรม การศึกษา รวมทั้งได้เยี่ยมโรงเรียนต่าง ๆ โรงละคร พิพิธภัณฑ์ และงานนิทรรศการหลายแห่งด้วยกัน

ภาคผนวก ก.

สุนทรพจน์ตอบ

ของ

ทพณฯ พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทย เนื่องในโอกาสงานเลี้ยง
อาหารค่ำที่จัดเป็นเกียรติโดย ทพณฯ

นายกรัฐมนตรีแห่งสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต เมื่อคืนวันพุธที่ 21 มีนาคม 2522
ณ กรุงมอสโก สหภาพโซเวียต

.....

ทพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต

ทพณฯ

ท่านสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติและมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลแห่งสหภาพสาธารณรัฐ
สังคมนิยมโซเวียตได้เชิญข้าพเจ้าและภริยามาเยือนสหภาพโซเวียตเป็นทางการ ข้าพเจ้าจึงขอ
ถือโอกาสแรกนี้แสดงความขอบคุณสำหรับการต้อนรับอันอบอุ่นและเต็มไปด้วยไมตรีจิตที่มีต่อข้าพ-
เจ้า ภริยาและคณะ นับแต่ก้าวแรกที่เราได้เหยียบย่างสู่มอสโกในวันสวัสดีดงดงาม และ
ขอขอบคุณในสุนทรพจน์ของ ทพณฯ อันเปี่ยมด้วยน้ำใจไมตรีและมิตรภาพ ข้าพเจ้าถือว่าเกียรติ
ที่ได้รับในครั้งนี้เป็นความรู้สึกที่จริงใจจากรัฐบาลและประชาชนโซเวียตที่มีต่อรัฐบาลและประชาชน
ชาวไทย

วัตถุประสงค์อันสำคัญของการเดินทางมาเยือนสหภาพโซเวียตของข้าพเจ้าในครั้งนี้
นอกจากเป็นการสนองตอบคำเชิญของรัฐบาลสหภาพโซเวียตแล้วก็เพื่อจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับ ทพณฯ และผู้นำคนอื่น ๆ ของสหภาพโซเวียตเกี่ยวกับปัญหา
ต่าง ๆ ที่เรามีความสนใจร่วมกัน นอกจากนี้ยังเป็นไปตามแนวนโยบายของรัฐบาลไทยที่จะ
ส่งเสริมสัมพันธไมตรีอันดีกับทุกประเทศที่ปรารถนาจะเป็นมิตรกับประเทศไทย โดยที่การเยือน
สหภาพโซเวียตในครั้งนี้เป็นการเยือนครั้งแรกในระดับนายกรัฐมนตรีจากประเทศไทย ข้าพเจ้า

จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการเยือนนี้จะมีส่วนเกื้อกูลและกระชับความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างประเทศไทยและสหภาพโซเวียต รวมทั้งจะช่วยเพิ่มพูนความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนของประเทศทั้งสองให้มั่นคงถาวรสืบไป

ประเทศของเราทั้งสองได้มีความสัมพันธ์กันมาร่วมหนึ่งศตวรรษแล้ว ในยุคอดีตกาลนั้น ราชอาณาจักรสยาม (ประเทศไทยในปัจจุบัน) กับจักรวรรดิรัสเซียได้คบหาและสนิทสนมกันมาเป็นอย่างดี พระมหากษัตริย์ไทย คือพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้เคยเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศของท่านในเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 1897 และต่อมาในปี ค.ศ. 1898 รัฐบาลไทยกับรัฐบาลรัสเซียก็ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตและเปลี่ยนผู้แทนทางการทูตระหว่างกัน ในอดีต พระมหากษัตริย์ไทยได้เคยส่งพระราชโอรสและนักเรียนไทยมาศึกษาวิชาการจากประเทศของท่านด้วย

สงครามโลกทั้ง 2 ครั้งได้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของเราทั้งสองต้องหยุดชะงักไประยะหนึ่ง จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1947 รัฐบาลไทยและรัฐบาลสหภาพโซเวียตก็ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกัน และนับแต่นั้นมา ความสัมพันธ์ของเราก็ได้ก้าวรุดหน้ามาตามลำดับ ในปี ค.ศ. 1970 ได้มีการลงนามในความตกลงทางการค้าระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต และต่อมาในปี ค.ศ. 1971 ประเทศของเราทั้งสองก็ได้ลงนามในความตกลงว่าบริการเดินอากาศ อันเป็นผลช่วยส่งเสริมการไปมาหาสู่ระหว่างประชาชนของประเทศเราทั้งสองและเพิ่มพูนความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าให้มากยิ่งขึ้น ความตกลงทั้งสองฉบับนั้นนับว่าเป็นรากฐานอันมั่นคงถาวรในการส่งเสริมสัมพันธไมตรีและความร่วมมืออันแท้จริงระหว่างประเทศไทยและสหภาพโซเวียต

ทพณฯ นายกรัฐมนตรี

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันเป็นภูมิภาคที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงในช่วงระยะเวลาสิบปีที่ผ่านมา ประชาชนในบางส่วนของภูมิภาคนี้ได้ผจญกับความทุกข์ยากอย่างแสนสาหัส ดังนั้น รัฐบาลของข้าพเจ้าจึงได้เพียรพยายามอย่างเต็มที่ที่จะดำเนินนโยบายเพื่อการอยู่ร่วมกันโดยสันติ และปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์ฉันมิตรและร่วมมือในทางสร้างสรรค์กับทุกประเทศ ไม่ว่าจะอยู่ใกล้หรือไกล โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในระบบหรืออุดมการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมแต่อย่างใด ทั้งนี้ก็โดยมีวัตถุประสงค์อันแน่วแน่ที่จะให้ภูมิภาค

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีสันติภาพ เสรีภาพและความเป็นกลาง อันจะเอื้ออำนวยและยัง
ประโยชน์ต่อความผาสุกของประชาชนชาวไทยและประชาชนทั้งมวลในภูมิภาคนี้ด้วย

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

นับแต่รัฐบาลของข้าพเจ้าได้เข้ารับหน้าที่บริหารประเทศตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน
ค.ศ. 1977 เป็นต้นมา รัฐบาลของข้าพเจ้าได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินการตาม
แนวนโยบายดังกล่าวนี้ โดยได้ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้แนวนโยบายดังกล่าวสัมฤทธิ์ผลและ
ก่อให้เกิดคุณประโยชน์และสันติภาพแก่อาณาบริเวณนี้ ในการนี้รัฐบาลไทยได้ยึดมั่นโดยเคร่ง-
ครัดต่อหลักการว่าด้วยการอยู่ร่วมกันโดยสันติ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าประเทศอื่น ๆ ทั้งหลาย
ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะยึดมั่นต่อหลักการดังกล่าวโดยเคร่งครัดเช่นกัน กล่าวคือ
การเคารพต่อเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดน การไม่รุกรานต่อกัน การไม่แทรก
แซงต่อกิจการภายในของอีกฝ่าย ความเสมอภาค และการมีประโยชน์ร่วมกัน

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

รัฐบาลไทยมีความวิตกกังวลและห่วงใยสถานการณ์ในอินโดจีนในขณะนี้ เป็นอันมาก
เพราะได้เกิดกรณีขัดแย้งและสู้รบกันระหว่างประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย
ข้าพเจ้าใคร่ขอถือโอกาสนี้ยืนยันอีกครั้งหนึ่งว่า รัฐบาลและประชาชนชาวไทยเป็นตัวของตัวเอง
รัฐบาลไทยจะธำรงไว้ซึ่งความเป็นกลางอย่างเคร่งครัดไม่เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด รัฐบาลไทย
ปรารถนาที่จะได้เห็นทุกฝ่ายปฏิบัติตามหลักการว่าด้วยการอยู่ร่วมกันโดยสันติ โดยเฉพาะหลัก
การไม่แทรกแซงในกิจการของประเทศอื่น และหลักการไม่รุกรานซึ่งกันและกัน รัฐบาลไทยไม่
ต้องการเห็นความขัดแย้งขยายตัวออกไปอันจะเป็นภัยอันตรายอย่างยิ่งต่อภูมิภาคและอาณาบริเวณ
นี้ทั้งมวล รัฐบาลไทยเองก็ได้เคยแถลงมาหลายครั้งแล้วว่า ประสงค์ที่จะได้เห็นการแก้ไขข้อพิพาท
ไม่ว่าจะเกิดขึ้น ณ ที่ใดก็ตามโดยสันติวิธี สำหรับประเทศไทยนั้นจะดำเนินการทุกอย่างเท่าที่กำลัง
ความสามารถจะอำนวยเพื่อส่งเสริมภาวะที่เกื้อกูลต่อสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ โดยจะร่วมมือกับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศทั้งหลายเพื่อ
แสวงหาหนทางป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งเหล่านี้รุนแรงหรือขยายตัวออกไป

ทพณฯ นายกรัฐมนตรี

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกรวม 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และประเทศไทย ความร่วมมือในสมาคมอาเซียนเป็นตัวอย่างที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการแสวงหา และการดำเนินการเพื่อสันติภาพและความไพบูลย์รุ่งเรืองของภูมิภาคนี้ อาเซียนมีวัตถุประสงค์เพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ วิชาการและวัฒนธรรมระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศสมาชิกและความก้าวหน้าของภูมิภาคในทางสันติ อาเซียนมีโครงการทางทหาร และเป็นที่น่ายินดีว่าในขณะนี้อาเซียนได้เป็นที่ยอมรับกันในกลุ่มบรรดาประชาชาติทั้งหลายว่าเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพแห่งภูมิภาคที่จะอำนวยความสะดวกของเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และวิชาการในกลุ่มประเทศสมาชิกด้วยกัน และในระหว่างสมาชิกกับประเทศอื่น ๆ หรือกลุ่มประเทศอื่นที่เล็งเห็นคุณประโยชน์ที่จะร่วมมือกับอาเซียน ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้ทราบว่า สหภาพโซเวียตได้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนทุกประเทศ และได้แสดงความพอใจต่อการที่ผู้นำของอาเซียนได้แถลงตลอดมาว่าวัตถุประสงค์ของอาเซียนก็เพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในภูมิภาคนี้

นอกเหนือจากความร่วมมือที่มีคุณค่าดังกล่าว ประเทศสมาชิกของอาเซียนทั้งห้าต่างก็มีความเห็นพ้องกันว่า ในอนาคต การที่จะให้มีสันติภาพถาวรในภูมิภาคนี้ได้นั้น วิธีที่ดีที่สุดประการหนึ่งก็คือการสถาปนาให้อาณานิคมเอเซียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตสันติภาพ เสรีภาพและความเป็นกลาง โดยปราศจากการแทรกแซงจากภายนอก โดยเหตุดังกล่าว จึงได้มีประกาศปฏิญญาขึ้นที่กรุงกัวลาลัมเปอร์เมื่อปี ค.ศ. 1971 ข้าพเจ้าขอย้ำ ณ ที่นี้ว่า แนวความคิดดังกล่าวของอาเซียนนี้ มุ่งในทางสร้างสรรค์ และจะช่วยให้เกิดสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคนี้และประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศก็ยังคงมุ่งมั่นที่จะทำให้นโยบายนี้เป็นความจริงขึ้นมาให้ได้ในวันหนึ่งข้างหน้า

ฯ พณ ฯ

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้เห็นความสัมพันธ์ทวิภาคีระหว่างประเทศไทยและสหภาพโซเวียตทวีเพิ่มมากขึ้นในแทบทุกสาขา ในด้านความสัมพันธ์ทางการค้า สหภาพโซเวียตเป็นคู่ค้าที่สำคัญที่สุดของไทยในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออก มูลค่าการค้าระหว่างกันได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ประเทศไทยเคยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ากับประเทศของท่านมาก่อน แต่ในระยะสองสามปีหลังนี้ ประเทศไทยกลับเป็นฝ่ายเสียเปรียบดุลการค้าแก่สหภาพโซเวียต แม้กระนั้นก็ตาม ข้าพเจ้าก็ยังมีความเห็นอยู่ว่า ประเทศเราทั้งสองอาจจะแสวงหาช่องทางที่จะพัฒนาความร่วมมือทางการค้านี้ให้กว้างขวางออกไปได้อีกมาก

นอกจากทางด้านการค้าแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของเราทั้งสองในด้านอื่น ๆ เช่น ทางด้านวัฒนธรรม ด้านกีฬา ด้านสื่อมวลชน และวรรณกรรม รวมทั้งด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ก็ปรากฏว่าได้ดำเนินรุกหน้าไปด้วยดี ได้มีการแลกเปลี่ยนนครผู้แทนด้านต่าง ๆ เพื่อเยี่ยมเยียนซึ่งกันและกันมาเป็นลำดับ นับเป็นการเกื้อกูลต่อการส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกันในระหว่างประชาชนทั้งสองเป็นอย่างดีทางหนึ่ง

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

รัฐบาลไทยในปัจจุบันกำลังดำเนินการเพื่อให้เกิดความผาสุกและความไพบูรณ์รุ่งเรืองของประชาชนชาวไทยทั้งมวล ในกรณีนี้ รัฐบาลได้เชื่อเชิญให้คนไทยทั้งปวงหันหน้าเข้าหากันด้วยความสามัคคีสมานฉันท์ ร่วมกันสร้างชาติเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของตนเองและอนุชนรุ่นหลัง ซึ่งก็เป็นที่ยืนยันแล้วว่าประชาชนไทยทั้งประเทศได้ตอบสนองและสนับสนุนความเพียรพยายามดังกล่าวของรัฐบาลอย่างดียิ่งได้ให้ความร่วมมืออย่างเต็มใจ อนึ่ง เพื่อเป็นการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรไทยซึ่งนับว่าเป็นพลังสำคัญที่สุดของประเทศ รัฐบาลของข้าพเจ้าได้ประกาศให้ปีนี้เป็น "ปีแห่งเกษตรกร" และได้ทุ่มเททรัพยากรทางการเงินและความรู้ความสามารถเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว และในเดือนเมษายนที่จะถึงนี้ ก็จะได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศเพื่อจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ขึ้นบริหารประเทศต่อไป ในปัจจุบันนี้

ข้าพเจ้าอาจกล่าวได้อย่างภาคภูมิใจว่า คนไทยทั้งชาติมีใจตรงกัน ร่วมจิตร่วมใจที่จะพัฒนาประเทศ และมีเจตน์จำนงแน่วแน่ที่จะธำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย และจะต่อสู้เพื่อรักษาสถาบันอันเป็นที่เชิดชูหวงแหนของชาติและความเป็นไทไว้จนถึงที่สุด

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นอย่างเต็มเปี่ยมว่า สหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต และราชอาณาจักรไทยมีความสามารถอันสูงส่งร่วมกันที่จะส่งเสริมสันติภาพและกระชับมิตรภาพและความร่วมมือระหว่างกันบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้น การเยี่ยมสหภาพโซเวียตเป็นครั้งแรกของข้าพเจ้าในครั้งนี้ คงจะมีส่วนเกื้อกูลอันสำคัญต่อความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างประเทศของเราทั้งสองให้พัฒนาถาวรสืบไป รวมทั้งจะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้สันติภาพ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ใต้ธำรงอยู่โดยถาวรต่อไปด้วย

บัดนี้ ข้าพเจ้าขอ เชิญชวนให้ท่านทั้งหลายร่วมคัมมวอยพร

- เพื่อพลานามัยของ ฯพณฯ เลโอนิก เบเรสนอฟ ประธานคณะปริชี่เดียมของสหภาพโซเวียตสูงสุด
- เพื่อพลานามัยของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี อเล็กเซ โกลิซิน
- เพื่อพลานามัยของบรรดาท่านผู้นำระดับสูงของสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต ท่านหัวหน้าคณะผู้แทนทางการทูตและภริยา ท่านผู้มีเกียรติ ท่านสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ ที่ร่วมชุมนุมอยู่ ณ ที่นี้
- เพื่อความเจริญรุ่งเรืองและความก้าวหน้าของสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต และความผาสุกของประชาชนโซเวียต
- เพื่อมิตรภาพและความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต

ภาคผนวก ง

พระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์

พุทธศักราช 2476

ประชาธิปไตย ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

โดยที่การก่อให้เกิดขึ้นหรือแม้แต่เพียงพยายามก่อให้เกิดขึ้นซึ่งคอมมิวนิสต์จักเป็นเหตุนำมาซึ่งความหายนะแก่ประชากรราษฎร และเป็นภัยแก่ความมั่นคงของประเทศ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของคณะรัฐมนตรีดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2476"

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้คำว่า

(1) คอมมิวนิสต์ หมายความว่า วิธีการหรือหลักการทางเศรษฐกิจซึ่งประกอบด้วย การเลิกจ้างเสียทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ทั้งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเอกชน โดยให้ประเทศหรือประชาชนร่วมกันเข้าเป็นเจ้าของเสียเอง

(2) ลัทธิคอมมิวนิสต์ หมายความว่า ลัทธิใด ๆ ซึ่งบ่งความถึงการสนับสนุนส่งเสริม การรวมกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือรวมการอุตสาหกรรม หรือรวมทุน หรือรวมแรงงานเข้าเป็นของ-
รัฐบาล (Nationalization of land or industry or capital or labour)

มาตรา 4 ผู้ใดสนับสนุนส่งเสริมคอมมิวนิสต์ หรือลัทธิคอมมิวนิสต์ด้วยวาจา หรือลายลักษณ์อักษร หรือเอกสารตีพิมพ์ หรือด้วยอุบายใด ๆ ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี และให้ปรับไม่เกิน 5,000 บาทด้วยอีกโทษหนึ่ง

มาตรา 5 ผู้ใดเป็นหัวหน้า เป็นผู้จัดการ หรือเป็นพนักงานของสมาคมใด ๆ
จะเป็นสมาคมลับหรือมิใช่ก็ตาม หากว่าเป็นสมาคมอันมีความประสงค์ที่จะสนับสนุนส่งเสริม
คอมมิวนิสต์หรือลัทธิคอมมิวนิสต์ ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี และ
ให้ปรับไม่เกิน 5,000 บาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

ผู้ใดเป็นสมาชิกของสมาคมดังกล่าวนั้น ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกิน 5 ปี และให้ปรับไม่เกิน 1,000 บาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

ประกาศมา ณ วันที่ 2 เมษายน พุทธศักราช 2476 เป็นปีที่ 9 ในรัชกาลปัจจุบัน
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พระยามโนปกรณนิติธาดา

นายกรัฐมนตรี

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2576)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวภรณ์พรรณ สุขสวัสดิ์ เกิดเมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2496 ที่กรุงเทพฯ จบการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปีการศึกษา 2524 และเข้าศึกษาต่อที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต เมื่อปีการศึกษา 2525.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย